

Liikennekasvatustyön vinkki- ja tukimateriaali

Auran liikenneturvallisuuksuunnitelma

LIITE A

Bright ideas.
Sustainable change.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Liikenneturvan uutiskirjeet ja materiaalit

- **Liikenneturvan uutiskirjeet:**

<https://www.liikenneturva.fi/uutiskirjeet/>

- Tiedotteet ja liikennevinkit
- Liikennekasvatusuutiset
- Teemakirje liikenneluotseille
- Työmatkaliikenne
- Ajokunto ja ajoterveys

Opetusmateriaalit

Opetusmateriaaleista löytyy runsaasti tehtäviä, harjoituksia, ohjeita, toimintaesimerkkejä ja lomakkeita liikennekasvatuksen tarpeisiin. Aineistoja voi vapaasti tulostaa ja monistaa opetuskäyttöön.

<https://www.liikenneturva.fi/opetusmateriaalit/>

Tietosivumme

Liikenteessä-osiosta löydät ikäryhmittäin jaoteltuja tietosisältöjä liikennekasvatuksen ja -kasvattajan tueksi

[Kasvattajien tietosivuille](#)

YouTube

YouTube-kanavaltamme löydät videomateriaalit liikennekasvatuksen tueksi

[YouTube-kanavalle](#)

Tilaukset

Maksuttomasta verkkokaupastamme pystyt tilaamaan painotuotteita liikennekasvatuksen tueksi

[Tilaustuotteisiin](#)

Linkkivinkit – alle kouluikäiset lapset

Neuvolat ja varhaiskasvatus

- <https://www.liikenneturva.fi/neuvola>
- <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/liikenneturvallisuus-varhaiskasvatuksessa/>
- Liikenneturvan materiaaleja (julisteita seinille, videoita info-tv:hen, esitteitä ja oppaita jaettavaksi ym.): <https://www.liikenneturva.fi/opetusmateriaalit/>

- Lapsen kuljettaminen autossa: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/lapsen-kuljettaminen-autossa/>
- Turvaistuimet: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/turvaistuin/>
- Lapsen kuljettaminen pyörällä: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/lapsen-kuljettaminen-polkupyoralla/>
- Pyöräily lapsen kanssa: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/pyoraily-lapsen-kanssa/>
- Alle kouluikäiset liikenteessä: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/alle-kouluikaiset-liikenteessa/>
- Lapsi oppii mallista – vinkit vanhemmille: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/lapsi-oppii-mallista-vinkkejä-vanhemmille/>
- Liikennekasvatusuutiset: <https://liikennekasvatusuutiset.fi/teema/varhaiskasvatus/> → Tilaa [tästä](#)

Linkkivinkit – koululaiset, nuoret

Koulut ja oppilaitokset, nuorisotyö

- Liikennekasvatus kouluissa ja oppilaitoksissa: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/liikennekasvatus/>
- Liikennekasvatusuutiset kasvattajille: <https://liikennekasvatusuutiset.fi/> (voit valita teemaksi esiopetus, luokat 1-6, luokat 7-9, toinen aste, nuorisotyö) → Tilaa [tästä](#)
- Liikenneturvan virtuaaliset oppitunnit yläkouluun ja toiselle asteelle: <https://www.liikenneturva.fi/opetusmateriaalit/liikenneturvallisuusviikon-virtuaaliset-oppitunnit/>
- Liikenneturvan materiaaleja (julisteita seinille, videoita info-tv:hen, esitteitä ja oppaita jaettavaksi ym.): <https://www.liikenneturva.fi/opetusmateriaalit/>

- Jalan ja pyöräillen opas: https://www.liikenneturva.fi/app/uploads/2021/07/jalan_ja_pyoraillen_opas2020_netti.pdf
- Digitaalinen oppimisympäristö turvallisen pyöräilyn oppimiseen 3. – 6. luokkien oppilaille: <https://fillarilla.fi/>
- Liikenneturvallisuusviikko: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/liikenneturvallisuusviikko/>
- Koulukuljetukset: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/koulukuljetus/>
- Nuorten liikennekasvatus: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/nuorten-liikennekasvatus/>
- Nuorisotyöntekijöiden tärkeä rooli: <https://www.liikenneturva.fi/ajankohtaista/nuorisotyontekijoilla-tarkea-rooli-liikennekasvatuksessa/>
- Koulutukset nuorisotyöntekijöille: <https://www.liikenneturva.fi/koulutus/koulutukset-nuorisotyontekijoille/>

Kunnista poimittuja hyviä käytänteitä nuorten kohderyhmään

- Huoltajille suunnatut Wilma-viestit, osallistavat vanhempainillat, huoltajakyselyt, aihe esille laajoissa kouluterveydenhoidon tarkastuksissa (mm. 8.lk)
- Liikenneturvan valmiit oppituntiaineistot ja virtuaaliset oppitunnit, EHYT Ry:n koulutukset ja tapahtumat, kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen, No Hätä! kampanja, lukioiden turvallisen liikennekulttuurin kurssit, yläkoulun mopokurssi, Kouvolan Inkeröisten yhteiskoulun moporuutu -malli, asiantuntijavierailut jne.
- Nuorille suunnatut teemaillat, mopo- ja pyöräpajatoiminta, nuorten ja aikuisten yhteiset teemaillat, liikenneturvallisuuden kytkentä Asemanlapset Ry:n toimintamalleihin ja Ankkuritoimintaan

Liikenneturvallisuuden huomioiminen kunnan kuljetuksissa

Muistilista kuljetussuunnittelijalle/kuljetuksista vastaavalle:

- Huomioidaanko koulu-, päiväkotij- ja muissa palvelukuljetusten tilaamisessa liikenneturvallisuus?
- Onko tarjouspyyntöasiakirjoissa ja hankintasopimuksessa mainittu, millaisia kuljetuksen laatu- ja kalustovaatimuksia sekä kuljettajavaatimuksia tulee noudattaa koko sopimuskauden ajan?
- Onko tarjouspyyntöasiakirjoissa vaatimus alkoholukon pakollisesta käytöstä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa? Myös muissa kuljetuksissa voi vaatia alkoholukon käyttöä.
- Reittisuunnittelussa on hyvä huomioida tiestön turvallisuus koulukuljetusten näkökulmasta. Aikataulusuunnittelussa on keskeistä riittävä väljyys ja poikkeustilanteiden huomiointi.
- Onko koulukuljetusreittien suunnittelussa huomioitu turvalliset kyytiin nousemis- ja poistumispaikat?
- Onko opettajia ja lasten huoltajia tiedotettu, että he ohjeistavat lapsille, kuinka koulukuljetuksissa käyttäytyään ja toimitaan?
- Onko kunnalla ajantasaiset koulukuljetusperiaatteet ja koulukuljetusohjeistukset ja niihin on viitattu sopimusehdoissa?
- Onko tarjouspyyntöasiakirjoissa mainittu, että kunnan kuljetuksia hoitavien kuljettajien on suositeltavaa suorittaa (tai vaaditaan suorittamaan) kuljettajille suunnattu liikenneturvallisuuskoulutus? (Koulutusta on mahdollista järjestää yhteistyössä esim. Liikenneturvan kanssa)

Lisätietoja aiheesta löytyy mm. [Työkaluja kuntien liikenneturvallisuustyön tekijöille](#) -oppaan (Huotari 2021) liitteestä 4 (Liikenneturvallisuuskysely/muistilista koulu- ja palvelukyytien tilaajille) sekä [valtakunnallisesta koulukuljetusoppaasta](#).

Linkkivinkit – työikäiset ja varttuneemmat

Työikäiset; työsuojelu, henkilöstöhallinto

- Työmatkaliikenne: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/tyomatkaliikenne/>
- Tilaa työmatkaliikenteen uutiskirje: <https://www.liikenneturva.fi/uutiskirjeet/>
- Työkalut turvalliseen työmatkaliikenteeseen: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/tyomatkaliikenteen-tyokalut/>

Vanhuspalvelut

- Miten tukea ikääntyneen turvallista liikkumista: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/miten-tukea-ikaantyneen-turvallista-liikkumista/>
- THL, iäkkäiden liikennetapaturmien ehkäisy: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen/tapaturmien-ehkaisy/iakkaiden-tapaturmat/tieliikenneonnettomuudet>
- Ajokunto ja terveys: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/ajokunto-ja-ajoterveys/>
- Iäkkäille suunnattu tilausmateriaali (Liikenneturva): <https://www.liikenneturva.fi/tuote-osasto/ikaantyneet/>
- Puhutaan ajoterveydestä -aineisto: <https://xn--turvallisestiliikenteess-ecc.fi/login/puhutaan-ajoterveydestae-verkkoaineistokuljettajan-laeheisille>
- Liikenneluotsit teemakirje, Ajokunto- ja terveys uutiskirje: <https://www.liikenneturva.fi/uutiskirjeet/>
- Voimaa vanhuuteen sivusto: <https://www.voimaavanhuuteen.fi/>

Liikenneturvan materiaalia turvalliseen sähköpotkulautailuun

Lähde: Liikenneturva, kuvitukset: Jussi Kaakinen

>> Tutustu koko materiaalin [Liikenneturvan Flickrissä](#) ja muuten aiheeseen [Liikenneturvan nettisivuilla](#)

Ideoita kuntien liikennekasvatukseen

(kävelyn ja pyöräilyn osalta)

Teema	Esimerkkejä kunnissa käytössä olevista toimintamalleista
Neuvolat	<ul style="list-style-type: none">• Keskustelut huoltajan kanssa: huoltajan rooli esimerkkinä ja kasvattajana (mm. kypärän käyttö), pyörän selkään pienestä pitäen (potkupyörät), lapsen turvallinen kuljettaminen pyörällä, Lapsi liikenteessä –materiaalikonaisuus jaossa
Varhaiskasvatus	<ul style="list-style-type: none">• Keskustelut huoltajan kanssa: kannustaminen omin voimin liikkumiseen päiväkotimatkoilla ja perheen arjessa, yhdessä liikenteessä liikkuminen jalan ja pyöräillen• Opettajat: pyöräilykasvatukseen ja liikennekasvatukseen yleisemmin liittyvä koulutus (Liikenneturva, Pyöräliitto)• Päiväkodin kävely- ja pyöräretket lähiympäristöön (viskarit ja eskarit), jalankulkijan ja pyöräilijän liikennemerkit ja säännöt, liikenne-/pyöräilyaiheiset sadut, pyörien ja potkupyörien hankinta päiväkoteihin, pyöräilyleikkejä ja taitoajoratoja perusarjessa, pyörien kunnostus/katsastus, pyöräilyn turvavarusteisiin tutustuminen, heijastintempaukset, kotipihakävely (Liikenneturvan toimintamalli)• Liikennepuistoissa tapahtuva kohdistuva toiminta (käytännön asioiden harjoittelua turvallisessa ympäristössä)
Koulut	<ul style="list-style-type: none">• Keskustelut huoltajan kanssa: kannustaminen omin voimin liikkumiseen koulumatkoilla ja perheen arjessa, vanhempien kannustaminen autottomaan saattoliikenteeseen, koulumatkojen yhdessä harjoittelu, kävelevät ja pyöräilevät koulubussit, ekaluokkalaisten huoltajille suunnatut liikennekirjeet, kännykän käytön pelisäännöt liikenteeseen• Opettajat: pyöräilykasvatukseen ja liikennekasvatukseen yleisemmin liittyvä koulutus (Liikenneturva, Pyöräliitto), koulun lähiympäristön ja koulumatkojen pyöräilyolosuhteiden kartoitus/seuranta, liikkumissuunnitelmat, koulumatkojen kulkemisen pyöräilymyönteiset pelisäännöt (pyöräilykieltojen kriittinen tarkastelu)• Perustaitojen opettelu luokka-asteittain ikäryhmään sopivalla tavalla: ajotaidot, liikennesääntötuntemus, vuorovaikutustaidot, turvavarusteiden käyttö ja turvallisuusmyönteiset asenteet, ymmärrys itsestä liikkujana, Fillarilla.fi käyttöönotto 3.-6. lk ja Jalan ja Pyöräillen oppaan käyttö, valmiiden Kahoot-visojen, opetusvideoiden ja pelien hyödyntäminen• Pyöräilyajokortit/-merkit, pyöräilyleikkejä, taitoajoratoja, pyörien katsastukset/huolto, kävely- ja pyöräretket, liikenneharjoitukset koulun lähiympäristössä ja retkillä, heijastintempaukset/-ratsiat, pyöräilykypäräkampanjat, kypärä-/pyörävalotarkkailut, haastekisat saattoliikenteen vähentämiseksi, raskaan liikenteen katvealuetapahtumat, kiperä kävely (Liikenneturva), Taidatko taitoajon, häiritynäkin? (Liikenneturva), Suojatiepäivystykset koulujen alussa• Valtakunnalliset teemapäivät ja kampanjat: Autoliiton Fillarimestari, Kävelen ja pyörällä kouluun päivä, Koulujen kilometrikisat, Liikenneturvallisuusviikko (turvallisesti kävelen ja pyöräillen)

Ideoita kuntien liikennekasvatukseen

(kävelyn ja pyöräilyn osalta)

Teema	Esimerkkejä kunnissa käytössä olevista toimintamalleista
Kouluterveydenhoito	<ul style="list-style-type: none">• Keskustelut huoltajan kanssa laajojen tarkastusten yhteydessä: huoltajan rooli esimerkkinä ja kasvattajana (mm. kypärän käyttö, omin voimin liikkuminen perheen arjessa), koulumatkojen kulkeminen omin voimin, vanhempien kannustaminen autottomaan saattoliikenteeseen
Nuoriso- ja liikunta (vapaa-aika)	<ul style="list-style-type: none">• Teemaillat nuorisotalolla, Amazing race pyöräilytapahtumat, geokätköilyä tai kuvasuunnistusta kävellen ja pyöräillen, opastetut teemapyöräretket, kypäräntuunauspäivä, kuva-/videokilpailut kävelyyn ja pyöräilyyn liittyvistä teemoista, pyöränhuoltopajat, pyöräparkin tuunaaminen nuorisotiloihin, pyöräntuunautapahtumat, pyörällä harrastuksiin teeman osalta yhteistyö seurojen kanssa (pyöräilevä harrastebussi), heijastintempaukset• Valtakunnalliset teemapäivät ja kampanjat, liikunnan edistämiseen liittyvät teemapäivät ja kampanjat (esim. Unelmien liikuntapäivä, Liikkujan viikko, Pyöräilyviikko)
Työikäiset Työpaikat Työterveys Työsuojelu	<ul style="list-style-type: none">• Tiedotus ja motivointi (kävely-/pyöräilytapahtumat virkistyspäivien yhteydessä): tietoiskut hyödyistä tai turvallisuusasioista, sähköpyöräesittelyt, työmatkapyöräilijän varusteet, pyörien turvamerkintä, pyörän kunnan perustarkistus, pyöränhuoltokoulutus, kaupunkiajokoulutus, pyöräilyergonomian vinkkejä, liukastumistapaturmiin liittyvä info• Työpaikan pyöräpysäköinti, sosiaalitulat, yhteiskäyttöpyörät asiointiin, työsuhdepyörät, huoltovälineiden hankkiminen, kilometrikorvaukset autoilun tapaan, pyörähuoltoon oikeuttavat palvelusopimukset tai alennukset, pyöräilymyönteinen työpaikka -sertifikaatin hankinta, kävelykokoukset• Valtakunnalliset teemapäivät ja kampanjat (sopii kannustamiseen, motivointiin, kokeiluihin): Pyöräilyviikko, Pyörällä töihin päivä, Kävelyn ja pyöräilyn kilometrikisat, Askel-kampanjat, Kävelykipinä-tempaukset, Liikkujan viikko, Energiansäästöviikko, Tapaturmapäivä jne.
Seniorit	<ul style="list-style-type: none">• Teematilaisuudet jalankulusta ja pyöräilystä ja niiden turvallisuudesta, eriteemaiset kampanjat, senioripyöräilijöiden koulutukset, ohjatut pyöräretket, rollaattorimarssit, esteettömyyskävelyt ja -kartoitukset, Pyörällä kaiken ikää -kampanja (iäkkäiden ulkoilu riksapyöriä hyödyntäen), Vie vanhus ulos -kampanja, Ikäihmisten ulkoilupäivä

Ideoita kuntien liikennekasvatukseen

(kävelyn ja pyöräilyn osalta)

Teema	Esimerkkejä kunnissa käytössä olevista toimintamalleista
Tekninen toimiala, ELY-keskus	<ul style="list-style-type: none">• Tietoiskut jalankulun ja pyöräilyn säännöistä ja pyöräilyreiteistä, tietoiskut kiinteistöille kunnossapidosta (liukkaudentorjunnasta) ja esim. pyöräpysäköinnistä, omin voimiin liikkumiseen liittyvä infopaketti uusille asukkaille• Pyöräilykarttojen ja muun pyöräilyyn (infraan ja palveluihin) liittyvän informaation ylläpito (pyöräpysäköintipaikat, liityntäpyöräily, huoltopisteet jne.), työkoneisiin liittyvät katvealueinfot kouluilla• Esteettömyyskävelyt-/kartoitukset, pyöräilyolosuhteita koskevan palautteen keruu, kriittisen kävely-/pyöräretken tai pyöräparaatin järjestäminen, pyöräilyagenttien hyödyntäminen väylien laatuongelmien kartoituksessa
Muita (monen toimijan yhteisiä)	<ul style="list-style-type: none">• Jalankulku-/pyöräilyaiheisten tiedotteiden tai artikkeleiden julkaiseminen paikallismediassa• Pyöräilyn edistämisen kunniamainintojen jakaminen, vuoden pyöräilijän valinta, jne.• Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen liittyvät seminaarit ja keskustelutilaisuudet• Vaikuttajille kävely-/pyöräilyaiheinen työpaja/seminaari ja tutustumisretki liikenneolosuhteisiin• Pyöränhuolto- ja pyöräntuunaustapahtumat/-kurssit• Pyöräilykirpputorin tai huutokaupan järjestäminen; vanhat pyörät ja varusteet kiertoon• Paikallisen pyöräilytapahtuman järjestäminen; esitellään ja myydään pyöriä, varusteita ja vaatteita, esitellään erilaisia pyöräurheilulajeja, alueen pyöräretkimahdollisuuksia, kilpailuita, jne.)• Muut päättäjille suunnatut haasteet/osallistaminen: kriittinen pyöräretki, esteettömyyskävelyt, pyörätuolilla liikkumisen testaus...

Valtakunnallisten tapahtumien vuosikello 2023

Tammikuu

[Tapaturmapäivä](#)
[#Pyöräilytalvi](#)
[Pysy pystyssä-kampanja](#)
[Talvikilometrikisa](#)

Helmikuu

[112-päivä](#)
[#Pyöräilytalvi](#)
[Talvikilometrikisa](#)
[No Häätä! Kampanja](#)

Maaliskuu

[No Häätä! Kampanja](#)

Huhtikuu

[Leikkipäivä ja leikkipäiväviikko](#)
[No Häätä! kampanja](#)

Toukokuu

[Kilometrikisa](#)
[Kävelykilometrikisa](#)
[Pyöräilyviikko](#)
[Unelmien liikuntapäivä](#)
[Tapaturmapäivä](#)
[Esteettömyyspäivä ja Helppo liikkua -viikko](#)

Kesäkuu

[Kilometrikisa](#)
[Kävelykilometrikisa](#)

Heinäkuu

[Kilometrikisa](#)
[Kävelykilometrikisa](#)

Elokuu

[Kilometrikisa](#)
[Kävelykilometrikisa](#)
Koulujen alun suojatiepäivystykset
[Suomen luonnon päivä](#)

Syyskuu

[Kilometrikisa](#)
[Kävelykilometrikisa](#)
[Auton päivä \(AL\)](#)
[Liikenneturvallisuusviikko](#)
[Liikkujan viikko ja Auton vapaapäivä](#)

Lokakuu

[Kävelykilometrikisa](#)
1.10. Heijastinpäivä
Koulujen kilometrikisa
Vanhustenviikko
Nuorisotyön viikko
[Tapaturmapäivä](#)
[Energiansäästöviikko](#)

Marraskuu

[#Pyöräilytalvi](#)
Ehkäisevän päihdetyön viikko
Päivä paloasemalla tapahtumat

Joulukuu

[#Pyöräilytalvi](#)

Pyöräilykuntien verkoston vinkit kouluille (peruskoulun pyöräilyvuosi)

Elo-lokakuu: pyöräilyn aktiivikausi

- Pyöräilevä koulubussi koulumatkojen tukena
- Pyörien katsastus ja huolto
- Pyöräilyleikkejä/ajotaitorata koulun pihalla
- Liikenneharjoituksia lähiympäristössä
- Pyöräretkiä
- Koululaisten Pyöräilymerkin suoritus
- Bikewalkroll-kulikutapalaskuri: koulumatkat syyslukukauden alussa ja lopussa, esim. syyskuussa ja marraskuussa

Pyöräilyn tapahtumaviikkoja

- Liikenneturvallisuusviikko syyskuussa
- Liikkujan viikko syyskuussa
- Koulujen Kilometrikisa lokakuussa
- Pyöräilytalvi joulukuussa
- Kilometrikisa touko-syyskuussa (opettajille)
- Talvikilometrikisa jouluihelmikuussa (opettajille)

Kesä-elokuu

- Pyöräilyä perheen ja kavereiden kanssa
- Kilometrikisa touko-syyskuussa (opettajille)

Marras-helmikuu: pyöränhuoltoa ja aktiivisen talviliikkumisen taitoja

- Pyörän katsastus ja huolto
- Pyöräilyleikkejä/ajotaitorata koulun pihalla
- Liikenneharjoituksia lähiympäristössä
- Bikewalkroll-kulikutapalaskuri: koulumatkat talvikaudella

Pyöräilyn tapahtumaviikkoja

- Pyörällä kouluun -viikko helmikuussa
- Talvikilometrikisa jouluihelmikuussa (opettajille)

Maalis-toukokuu: aktiivikausi

- Pyörien katsastus ja huolto
- Pyöräilyleikkejä/ajotaitorata koulun pihalla
- Liikenneharjoituksia lähiympäristössä
- Pyöräretkiä
- Koululaisten Pyöräilymerkin suoritus
- Bikewalkroll-kulikutapalaskuri: koulumatkat kevätkaudella

Pyöräilyn tapahtumaviikkoja

- Pyörällä kouluun -päivä Pyöräilyviikolla toukokuussa
- Kilometrikisa touko-syyskuussa (opettajille)

IDEOITA ALAKOULUJEN LIIKENNEPÄIVIIN

Jalankulku

- Rasteja: jalankulkijan paikka, turvallinen tienylitys ja sen harjoittelu, näy pimeässä rasti (useita erilaisia toteutusmahdollisuuksia)

Pyöräily

- Rasteja: pyöräilyn säännöt, pyöräilykypärä, taitoajorata, pyörän huolto/katsastus, pyöräilyn Kahoot-visat jne.
- **Vinkki:** Voitte aloittaa harjoittelun [Filla&Rillan](#) digitaalisessa oppimisympäristössä, sieltä löytyy myös ohjeita taitoratoihin ja pyörän huoltoon

Turvallisesti autolla

- Rasteja: turvavyön käyttö, turvaistuimen käyttö, koulun saattoliikennealueen vaaranpaikat

Muita rasti-ideoita

- Turvallisesti koulubussilla
- Tarkkaamattomuus liikenteessä
- Ensiapu (esim. SPR)
- [Raskaan liikenteen katvealueet](#)

Tutustu myös [Liikenneturvan Kahoot-visoihin alakoululaisille](#)

IDEOITA YLÄKOULUJEN LIIKENNEPÄIVIIN

Liikenneturvan Kahoot-rastit

- Pyöräilyvisa yläkouluille
- Lyhyt pyöräilyvisa yläkouluille
- Mopo -ja pyörävisa
- Sähköisellä liikkumisvälineellä

Muita rasti-ideoita

- Liikenneturvan muita valmiita toimintamalleja:
 - **Onnettomuustarinat:** Tositarinoin perustuvien onnettomuustarinoiden avulla voidaan ottaa keskusteltavaksi monenlaisia liikenteen vaara- ja riskitekijöitä
 - **Valintatunneli:** Oppilaat ovat usein arkipäivän tilanteissa, joissa joudutaan tekemään valintoja. Harjoituksen avulla osoitetaan, että monet asiat vaikuttavat päätöksentekoon ja
 - **Aivot eivät "multitaskaa":** Tässä harjoituksessa on tarkoituksena mallintaa, miten kahden aivoja kuormittavan tehtävän suorittaminen samanaikaisesti vaikuttaa tarkkaavaisuuteen.
 - **Ennakoitu katumus – Liikenneturva Skarppina liikenteessä:** Tavoitteena on havainnollistaa nuorille tarkkaavaisuuden merkitystä liikenteessä.
 - **Peilaus:** Peilauksen avulla tuodaan esille nuorten liikennekäyttäytymiseen vaikuttavia seikkoja. Erityisesti pyritään tuomaan näkyviin riskikäyttäytymiseen vaikuttavia harhakäsityksiä, joukkoharjoja.

Kaikki toimintamallit löytyvät täältä: <https://www.liikenneturva.fi/opetusmateriaalit/>

Liikennekasvatusta leikin varjolla

Liikenneturvalta:

- Liikennemerkkibongaus: <https://www.liikenneturva.fi/opetusmateriaalit/liikennemerkkibongaus/#8df01693>
- Seepran suojele: <https://www.liikenneturva.fi/opetusmateriaalit/seepransuojele/#8df01693>
- Fillarilla digitaalinen oppimisympäristö turvallisen pyöräilyn oppimiseen 3.–6. luokkien oppilaille: <https://fillarilla.fi/>
- Pyöräretki lapsen/lasten kanssa: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/pyoraily-lapsen-kanssa/#8df01693>
- Värityskuvia liikennemerkeistä: <https://www.liikenneturva.fi/opetusmateriaalit/varityskuvia-liikennemerkeista/#8df01693>
- Kahoot-visat turvallisesta liikkumisesta: <https://www.liikenneturva.fi/opetusmateriaalit/kahoot-visat-turvallisesta-liikkumisesta/#8df01693>
- Eläinsadut: <https://www.liikenneturva.fi/opetusmateriaalit/liikenneturvan-elainsadut/>

Leikki pankista poimittuja:

- Liikennekoulu: <https://leikki pankki.fi/Leikit/Tiedot/934>
- Liikennevalot: <https://leikki pankki.fi/Leikit/Tiedot/563> tai <https://leikki pankki.fi/Leikit/Tiedot/931>

Muita nostoja:

- Pikku Kakkosen Pyöräillään-sarjassa opetellaan leikin avulla taitoja, joita tarvitaan turvalliseen pyöräilyyn. [Katso Areenassa.](#)
- MotoriikkaMiikan Youtube-kanavan pyöräinstrumenttisarjassa opastetaan ja kannustetaan monipuoliseen polkupyörän käyttöön
- [Skillilataamo](#) on maksuton verkkopalvelu, joka tarjoaa innostavan ja monipuolisen tehtäväkortiston motoristen taitojen harjoitteluun.

Jakke jääkarhu liikennekasvatus -videoita alakoululaisille ja huoltajille

- <https://vimeo.com/kuopiokanava>

Koululaisille

- Jakke Jääkarhu ja fiksu liikkuminen: <https://vimeo.com/449177275>
- Jakke Jääkarhu ja ennakoiminen: <https://vimeo.com/449177343>
- Jakke Jääkarhu ja fillarin valot: <https://vimeo.com/449177232>
- Jakke Jääkarhu ja heijastin: <https://vimeo.com/449177182>
- Jakke Jääkarhu ja keskittyminen: <https://vimeo.com/449177162>
- Jakke Jääkarhu ja liikenteessä liikkumisen taito: <https://vimeo.com/449177069>
- Jakke Jääkarhu ja reilu meininki liikenteessä: <https://vimeo.com/449177021>
- Jakke Jääkarhu ja tienylittäminen: <https://vimeo.com/449176981>

Huoltajille:

- Jakke Jääkarhu ja Aikuiset – Koulumatka: <https://vimeo.com/449177388>
- Jakke Jääkarhu ja Aikuiset – Fillari: <https://vimeo.com/447414214>

Jakke Jääkarhu ja heijastin

Jakke Jääkarhu ja liikenteessä liikkumisen taito

Videot toteutettu Kuopion kaupungin, Liikenneturvan Kuopion toimipisteen ja Taika-Petteri artistin yhteistyönä

Suojatiepäivystys pähkinäkuoressa

MITÄ?

- Tempauksessa vapaaehtoiset koulutien turvaajat päivystävät heijastinliivit yllään koulujen läheisyydessä lasten saapuessa kouluun. Alkuperäisen toteutusmallin mukaan kohteena ovat nimenomaan koulun lähiympäristön tienylityspaikat/suojatiet. Tarkoituksena on kiinnittää autoilijoiden sekä muiden tiellä liikkujien huomio ja varmistaa lasten turvallinen tien ylitys, tarvittaessa vaikka saattamalla. Lapsia voi myös ”hellästi valistaa”, mikäli tienylitys ei ota sujuakseen turvallisesti (varomattomuus, juokseminen, matkapuhelimen käyttö jne.).
- Hieman koulun ympäristöstä ja koulumatkaliikkumisen luonteesta ja erityispiirteistä riippuen ”päivystys” voi kohdentua myös muihin teemoihin, kuten saattoliikenteeseen (vanhempien toiminta, lasten toiminta), koulukuljetuksiin (taksista/bussista poistuminen) tai pysäkkeihin (kulku koululle, iltapäivällä bussin/taksin odottelu). Eli kaikki koulumatkaliikkumisen turvallisuuden kannalta tärkeät asiat käyvät päivystyksen kohteiksi. Kaiken kaikkiaan aikuisten läsnäolo on tärkeintä.
- Tempauksiin kannattaa myös kytkeä havaintojen teko/ylös kirjaaminen. Havainnoista on mielenkiintoista keskustella liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksissa. Liikenneympäristöön liittyvät ongelmat/puutteet kannattaa puolestaan laittaa suoraan tiedoksi kunnan tekniselle toimelle/poliisille riippuen ongelmien luonteesta.

Kuva: Liikenneturva

Suojatiepäivystys pähkinäkuoressa

MISSÄ?

- Tempaus voidaan järjestää resurssien mukaan yhdellä tai useammalla koululla. Tyypillisin toimintamalli lienee se, että koulujen alkamisaamuna joukko aikuisia (1-10 hlöä) päivystää noin tunnin jonkun koulun tai useamman koulun lähialueen suojatiellä/suojateillä/vaaranpaikassa. Jotkut laajentavat tempauksen myös iltapäivään ja seuraaviin 1-2 päivään/viikkoon. Viime aikoina etenkin isommissa kaupungeissa ovat yleistyneet myös sellaiset toimintamallit, jossa päivystyskohteita ei suoraan tai pelkästään valita koulujen lähistöstä vaan ylipäänsä suosituimpien koulureittien varsilta. Tällöin pohditaan etukäteen tärkeimmät kohteet (esim. 5-10 kpl) ja rekrytoidaan niihin päivystäjät.

KUKA?

- Koulujen alkamispäivän/-päivien tempauksen voi periaatteessa järjestää kuka vain. Monella paikkakunnalla suojatiepäivystyksen organisoivat MLL:n paikallisyhdistykset yhdessä koulujen vanhempainyhdistysten kanssa. Useissa kunnissa myös nuoriso-/vapaa-aikatoimi tai koulu itse (opettajat ja huoltajat) on ottanut tempauksesta kopin. Yhtälaillla järjestävä taho voi olla 4H, Lions, VPK, vakuutusyhtiö, Rahtarit, eläkeläisjärjestö jne. Vapaaehtoisilla päivystäjillä ei tarvitse olla erityisiä taitoja tai varusteita, mutta ei haittaa jos on vilkaissut jalan ja pyörällä liikkumisen perusasiat (säännöt) [Liikenneturvan Jalan ja pyöräillen oppaasta](#).

MUUTA HUOMIOITAVAA!

- Suojatiepäivystäjä tai koulumatkan turvaaja ei missään tapauksessa saa pysäyttää tai ohjata liikennettä. Tämä on lainvastaista ja siihen liittyy myös monia riskejä (pahimmillaan ja jopa rangaistusseuraamuksia). Liikennettä ohjaavilla henkilöillä pitää olla siihen oikeuttava pätevyys/koulutus. Lisäksi on erittäin tärkeää, että jokaisella päivystäjällä on huomioliivit.

Ideoita ja vinkkejä teemaan

NÄY PIMEÄSSÄ!

KAUSI ALKAA.

MUISTA HEIJASTIN.

HEIJASTINPÄIVÄ 1.10.

Hyödylliset aineistot Liikenneturvalta:

[Liikenneturvan heijastininfo-video](#)

[Liikenneturvan heijastindemo](#)

[Liikenneturvan tilausmateriaalit](#) (julisteet, infokortit ym.)

[Heijastin infokortti](#)

[Pyöränvalot infokortti](#)

Infografiikka:

[Heijastimen paikka](#)

[Valot päälle pyörään](#)

[Heijastimen näkyminen pimeällä](#)

[Liikenneturvan Heijastin -sivut](#)

Heijastin

auttaa näkymään liikenteessä.

Suurimman hyödyn saat, kun kiinnität heijastimen oikein:

- Kiinnitä heijastimet molemmin puolin. Parhaiten heijastin näkyy noin puolen metrin korkeudelta.
- Varmista, että riippuva heijastin pääsee heilumaan vapaasti.
- Ranne tai kyynärvarsi on hyvä paikka stretch- tai jousiheijastimelle.
- Suosi yhden sijasta useampaa – niin erotut paremmin.
- Muista, että heijastinta tarvitaan myös valaistulla alueella.

Varmista, että heijastimesi heijastaa. Kunnollisen heijastimen myyntipakkauksessa on seuraavat tiedot:

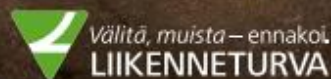
- CE
- EN 13356
- tyyppitarkastuksen tehneen tahon nimi (esim. Työterveyslaitos)
- käyttöohjeet
- valmistaja

Heijastinliiviä hankkivan kannattaa varmistaa, että siitä löytyvät merkinnät:

- CE
- EN 1150 tai EN ISO 20471

Vain käytössä olevasta heijastimesta on hyötyä.

liikenneturva.fi/heijastin

Pyörän valot

- Käytä hämärällä ja pimeällä pyöräillessäsi valoja.
- Valot ja heijastimet auttavat muita kulkijoita havaitsemaan sinut.
- Kun hankit uuden polkupyörän, osta samalla valot.
- Tarkista valojen ja heijastimien kunto säännöllisesti.

heijastimet ja heijastinliivit auttavat erottumaan

punainen valo ja heijastin taaksepäin

vaalea valo eteenpäin

vaalea etuheijastin

oranssit sivuheijastimet lisäävät näkyvyyttä

TOIMINTAIDEOITA

Varhaiskasvatus, koulut, nuorisopalvelut...

Heijastintiirailu

<https://www.liikenneturva.fi/opetusmateriaalit/heijastintiirailu/>

Heijastinrata/-polku/-suunnistus (edellistä soveltaen)

Tehdään esim. metsään ja kuljetaan lasten kanssa taskulamppujen kanssa.

Aarrejahti

Ulos/sisälle pimeään piilotetaan esineitä, joihin on kiinnitetty heijastin ja niitä etsitään taskulampun avulla. Sama voidaan tehdä ensin ilman heijastimia, jolloin lapset näkevät, kuinka paljon helpommin esineet löytyvät, kun niissä on heijastin.

Heijastimien testaus (ks. alla opastusvideo)

<https://www.youtube.com/watch?v=ca-lcV7fWQI> TAI

<https://www.youtube.com/watch?v=b3d39W9SCo4>

Kouluamujen heijastinratsiat

Luokat voivat kilpailla heijastimen käyttöasteella, myös pyöränvalot on syytä ratsata!

Kenen vaatteissa eniten heijastimia –kilpailu

Suurin ulkovaatteisiin ja reppuun kiinnitetty heijastinmäärä/luokka voittaa

Huoltajille kohdennettu heijastinratsia (esim. varhaiskasvatus), lapset ratsaajina esim. eteisessä

Heijastinhippa

Pimeässä liikuntasalissa yritetään saada kiinni heijastimilla varustettuja luokkakavereita taskulampun avulla. Osalla oppilaista on heijastimet ja osalla ei.

Heijastinpuun tai aidan toteuttaminen koulun tai päiväkodin pihalle/edustalle <https://yle.fi/uutiset/3-10529425>

Heijastindisko

Sadat heijastimet katossa toimittavat diskopallon virkaa

Heijastavien tuotteiden askartelua (netti on täynnä ideoita) ja itse tehtyjen heijastavien tuotteiden myyminen (kouluretkikassan kartuttaminen)

[Ompele heijastimia vaatteisiin](#) (YLE) – Älä kuitenkaan unohda oikeaa CE-merkittyä heijastinta

Kouluilla/nuokuilla voidaan järjestää myös heijastimen tuunaustyöpajoja, joissa oppilaat tuunaavat itse heijastimen kiinnitysnarun. Kiinnitysnaruun voidaan pujottaa esim. puuhelmiä. Ideoita löytyy esim. netistä erilaisista blogeista. Heijastimen tuunaaminen: <https://www.liikenneturva.fi/opetusmateriaalit/heijastimen-tuunaaminen-ja-testaaminen/>

Katseltavaa lasten kanssa

- Jakke Jääkarhu ja heijastin: <https://vimeo.com/449177182>
- Jakke Jääkarhu ja fillarin valot: <https://vimeo.com/449177232>
- Malti ja Valti heijastintietoisku: <https://areena.yle.fi/1-2354769>
- Poliisileijona ja heijastin: <https://www.youtube.com/watch?v=uMrznHBhjB4>
- Pelle positiivi ja heijastin: <https://www.youtube.com/watch?v=b3d39W9SCo4>
- Ransun pelastuskoulu - Heijastimen käyttö: <https://www.youtube.com/watch?v=OPJxyaIqhow>
- Pikku Kakkonen, Tuomon laulu heijastimesta: <https://areena.yle.fi/1-3056894>
- Pimnee murre? Heijasta myös koirasi: <https://www.youtube.com/watch?v=fhxzKwQ-S6Y>
- Liikenneturvan eläinsadut: [Karhunpoika syyskävelyllä](#)

Heijastinpuut kukkivat pimeään vuodenaikaan

Radalla liikkumisen vaarat: vinkit kasvattajille

(Väylävirasto)

<https://vayla.fi/vaylista/rataverkko/turvallisuus/miksi-rautatiella-ei-saa-liikkua/kasvattajille>

Rautatiet ja ratapihat eivät ole leikki- tai selfiepaikkoja, eikä niiden yli tai läpi saa oikaista. Rautatien saa ylittää vain tasoristeyksestä. Liikkuminen raiteilla tai niiden välittömässä läheisyydessä on lain mukaan kielletty. Keskustele lasten ja nuorten kanssa siitä, miksi rautatiellä ei saa liikkua.

Miksi rautatiellä ei saa liikkua? Muista ainakin nämä

1. Sähkörata on aina hengenvaarallinen. Sähkö voi "hypätä" ajolangoista kauaskin. Myös vaunujen päälle kiipeäminen voi aiheuttaa hengenvaarallisen sähköiskun, toisin kuin elokuvissa.
2. Juna ei voi väistää ja sen pysähtymismatka on aina useita satoja metrejä.
3. Junat ovat todella hiljaisia. Kuulet lähestyvän junan vasta, kun on liian myöhäistä.
4. Liikkuvan junan aiheuttama ilmavirta kaataa radan lähellä olevan ihmisen helposti.
5. Junat eivät aina kulje aikataulun mukaan, etenkin tavarajunat ja ratatyökoneet.
6. Radalla oleskelusta tehdään aina ilmoitus hätäkeskukseen ja poliisille.

Bright ideas.
Sustainable change.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus